Wiktor Hahn

"Uwagi o przekładach Fausta Goethego", Jakób Rollauer, "Przegląd Humanistyczny", 1933 : [recenzja]

Pamiętnik Literacki : czasopismo kwartalne poświęcone historii i krytyce literatury polskiej 30/1/4, 582-583

1933

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

MUZEUM HISTORII POLSKI

W związku z tem nadmieniam, że „Piąty akt“ Korzeniowskiego przetłumaczyli w r. 1837 A. Werner i Hieronim Arbmann.

4) Jan Päumann (str. 521 n.) przetłumaczył oprócz wymienionych przez autora utworów jeszcze Magnuszewskiego: Pana Kaniowskiego i Rapackiego: Wita Stwosza. Przełożona przez niego komedyjka: „Piosnka wujaszka“ jest utworem Jana Aleksandra Fredry syna, a nie ojca. Do jego przekładów Korzeniowskiego dodaję przekład Spekulanta (Der Speculant, Wien 1880), do przekładów Kraszewskiego przekład Mistrza Twardowskiego (Meister Twardowski. Der polnische Faust. Wien 1879).

5) Notatkę o operze Franciszka Dopplera: Wanda, osnutej na tle odsieczy Wiednia w r. 1683, uzupełniam wiadomością o wystawieniu tej opery we Lwowie w r. 1874 (por. Stanisław Schnür-Pepłowski: Teatr polski we Lwowie (1780—1881), Lwów 1889, str. 360) i w Poznaniu w czasie 1878/79 (por. W. Koryzna: Pamiętnik sceny narodowej w Wielkopolsce do roku 1888. Poznań. 1888, str. 142). Wystawiono też tę operę z wielkiem powodzeniem w Warszawie w r. 1908 (por. Tygodnik ilustrowany 1908, I, str. 241). Tekst libretta wyszedł w języku niemieckim p. t.: „Wanda. Romantische Oper. Text von Theodor Bakody. In deutscher Bearbeitung von Otto Prachtler. Musik von Franz Doppler“. (B. m., d., r.).

6) Wymieniony na str. 1395 Filip Löbenstein ogłosił oprócz wymienionych przez autora tłumaczeń, jeszcze następujące przekłady: Kraszewskiego: Der Dämon (1880), Jermola: Der Töpfer (1877), Morituri (1878), Resurrecturi (1879), Korzeniowskiego: Unsere Szlachta (Kollokacja) (1879), Rzewuskiego: Denkwürdigkeiten des Pan S. Soplica (1875), Siemieńskiego: Erzählungen (1877), Sienkiewicza: Dorfgeschichten (1880), wszystkie w znanej powszechnie lipskiej Universal-Bibliothek Reclama. Przekłady Löbensteina zasługują na wyróżnienie dzięki odczuciu właściwości stylistycznych poszczególnych autorów; wstępy jego do przekładów świadczą też o zrozumieniu ich znaczenia.

Wiktor Hahn.

Rollauer Jakób: Uwagi o przekładach Fausta Goethego, Odbitka z „Przeglądu Humanistycznego“. 1933. Lwów. Druk.? 1933. 8⁰. Str. 2 nlb., 83—132 i 2 nlb.

Jako pokłosie rocznicy Goethego wyszła w „Przeglądzie Humanistycznym“ za r. 1933 wymieniona w tytule rzecz prof. Jakóba Rollauera. Autor podaje sumienną, wszechstronną ocenę polskich przekładów „Fausta“, zarówno całości, jakoteż pierwszej części, uwzględnia przytem urywki tłumaczeń; wogóle mówi nietylko o ogłoszonych przekładach drukiem, lecz także o kilku pozostających w rękopisach. W dokładnej analizie poszczególnych przekładów, wykazuje zalety ich i usterki, dochodząc ostatecznie do wyniku, że doskonałego przekładu Fausta, mimo tylu prób, literatura nasza dotąd nie posiada. Ścisłemi przekładami są tłumaczenia: Jenikego,

Wachholza, Kościelskiego, Paszkowskiego, wolnemi: Walickiego, Krajewskiego, Jezierskiego, Strzyżewskiego, Zegadłowicza.

Do uwag autora dorzucam kilka uzupełnień:

1) O przekładzie Fausta przez Krajewskiego ogłosił ciekawy artykuł Józef Kotarbiński: Zapoznany przekład. „Myśl narodowa", 1931, III, str. 38—40; wykazuje w nim wielkie walory przekładu z punktu widzenia scenicznego.

2) Przekład Paszkowskiego wyszedł najpierw w krakowskim „Przeglądzie Polskim" 1881/82, t. I—IV i 1882/83, t. I.

3) O przekładzie Paszkowskiego ogłosił obszerną recenzję Ludomił German: Pierwszy zupełny przekład Fausta. „Przegląd Polski" 1880/81, IV, str. 60—77 i 165—184.

4) Wśród miejscowości polskich, w których ukazały się przekłady polskie „Fausta", opuszczono na str. 113 Złoczów.

5) W Krakowie wyszły 2 przekłady (Paszkowskiego i Wachholza), a nie jeden (por. str. 113), natomiast w Warszawie siedem a nie osiem, jak podano na str. 113 (por. w zestawieniu, podanem na str. 83 n.: nr. 2 a, 2 c, 3, 5 a, 5 b, 9, 10).

6) Co do przekładów, to autor nie wymienił wszystkich tłumaczów, wspomina bowiem o 20, tymczasem próbujących sił swoich w przekładzie Fausta na j. polski było 38; zestawienie nazwisk, nieuwzględnionych przez prof. R., jest podane w artykule pomieszczonym w „Ruchu Literackim" z r. 1932, str. 75 n., który zresztą autor przytacza na str. 113 swej pracy.

7) Recenzja Plenkiewicza przekładu Jenikego wyszła w Bibljotece Warszawskiej w r. 1888, a nie, jak autor pisze na str. 89, w r. 1881. *Wiktor Hahn.*